

ЦЭНТРАЛІЗАВАНАЯ СІСТЭМА ДЗЯРЖАЎНЫХ ПУБЛІЧНЫХ БІБЛІЯТЭК

Г. МІНСКА

СЕКТАР ІНФАРМАЦЫЙНА—БІБЛІЯГРАФІЧНАЙ РАБОТЫ

Эдзі Агняцвет
«Ёсць розныя словы...»

Да 110—годдзя з дня нараджэння

рэкамендацыйны бібліяграфічны спіс

Мінск 2023

Змест:

Прадмова

3 літаратурнай спадчыны

Пераклады

Жыццёвы і творчы шлях

Прадмова

Эдзі Агняцвет (сапраўднае Эдзі Сямёнаўна Каган) нарадзілася 11 кастрычніка 1913 г. у Мінску ў сям’і служачых: бацька займаў пасаду прараба на лесасплаве і лесанарыхтоўках, маці працавала ў бібліятэцы імя А. С. Пушкіна.

Пасля заканчэння сямігодкі была вучаніцай на мінскім машынабудаўнічым заводзе «Камунар» (1930), год вучылася ў Мінскай прафтэхшколе будаўнікоў. Закончыла крытыка—творчае аддзяленне літаратурнага факультэта Мінскага вышэйшага педагагічнага інстытута (1934). Завочна атрымлівала адукацыю на педагагічным аддзяленні літфака згаданай навучальнай установы (1934–1936), працавала рэдактарам Беларускага радыё (1934–1938), кансультантам у кабінете маладога аўтара Саюза пісьменнікаў БССР (1939), у аддзеле паэзіі часопіса «Польмя рэвалюцыі» (1940–1941). Падчас Вялікай Айчыннай вайны жыла ў эвакуацыі ва Узбекістане. У 1945–1946 гг. працавала ў Дзяржаўным выдавецтве БССР. Член Саюза пісьменнікаў СССР з 1937 г.

Узнагароджана ордэнам «Знак Пашаны», медалямі і Ганаровымі граматамі Вярхоўных Саветаў БССР і Узбекскай ССР. За кнігу «На двары алімпіяда» паэтка была ўзнагароджана Ганаровым дыпламам імя Г.Х. Андэрсена (1986).

Памерла 17 ліпеня 2000 г., пахаваная на Усходніх могілках Мінска.

Псеўданім Эдзі Агняцвет выбрала сабе дзякуючы захапленню паэмай Якуба Коласа «Сымон—музыка». З яе і ўзяла імя, якое адпавядала настрою — жыць узнёсла, не забываючы, што новы свет магчыма пабудаваць толькі людзьмі, рамантычна акрыленымі. Першыя вершы пад гэтым псеўданімам апублікавала ў 1929 г. у газеце «Чырвоная змена».

Эдзі Агняцвет бездакорна валодала словам, умела знайсці для яго тое месца, дзе яно, як кажуць, заспявае. Вершы Эдзі Агняцвет вельмі музычныя. Гэтую якасць ацанілі кампазітары. Па матывах паэмы «Песня пра піянерку» Рыгор Пукст напісаў першую беларускую дзіцячую оперу «Марынка». Была створана казка—опера «Джаннат», да якой кампазітар Леў Шварц напісаў музыку, а Эдзі — лібрэта. Гэтая опера з’явілася ў гады Вялікай Айчыннай вайны.

Вялікая колькасць вершаў Эдзі Агняцвет стала тэкстамі песень беларускіх і рускіх кампазітараў. Музыку на яе вершы пісалі М. Аладаў, І. Лучанок, В. Алоўнікаў, Г. Вагнер, Я. Глебаў, Ю. Семяняка і іншыя кампазітары. Сярод яе твораў – вядомыя песні «Мы яшчэ сустрэнемся», «Зямля з блакітнымі вачамі» і іншыя.

Асабліваю вядомасць Эдзі Агняцвет набыла як дзіцячая паэтка.

Але рэкамендацыйны бібліяграфічны спіс прысвечаны Эдзі Агняцвет як аўтара вершаў для дарослых і як перакладчыку.

Эдзі Агняцвет актыўна займалася перакладчыцкай дзейнасцю. Яна пераклала на беларускую мову асобныя творы А. Пушкіна, М. Някрасава, В. Маякоўскага, М. Ушакова, А. Барто, С. Міхалкова і інш.

Найбольшую вядомасць атрымалі пераклады кніг “Выбраныя песні” П. Беранжэ, “Зямны акіян” Г. Апалінера, “З табой” П. Элюара, “Маленькі прынец” А. Экзюперы.

Рэкамендацыйны бібліяграфічны спіс пазнаёміць з матэрыяламі, якія знаходзяцца ў фондах дзяржаўнай установы «Цэнтралізаваная сістэма дзяржаўных публічных бібліятэк г. Мінска». Паказальнік змяшчае кнігі, артыкулы з перыядычных выданняў.

З літаратурнай спадчыны

Агняцвет, Э. **Выбраныя творы** : у 2—х т. / Эдзі Агняцвет ; [прадмова М. Барсток]. — Мінск : Мастацкая літаратура, 1976.

Т. 1: Вершы і паэмы

Т. 2: Новыя вершы, пераклады

Агняцвет, Э. **Жаданне** : лірыка / Эдзі Агняцвет. — Мінск : Беларусь, 1971. — 110, [1] с.

Агняцвет, Э. **Закаханым** : вершы / Эдзі Агняцвет ; [прадмова А. Вольскага]. — Мінск : Мастацкая літаратура, 1986. — 221, [1] с.

Агняцвет, Э. **Круглы год** : Выбранае. — Мінск : Беларусь, 1966. — 215 с.

Агняцвет, Э. **Лірыка** / Эдзі Агняцвет ; [мастак А. Лісічнікаў]. — Мінск : Беларусь, 1965. — 118, [1] с. : іл.

Агняцвет, Э. **Спадзяванне калыханак** : лірыка / Эдзі Агняцвет. — Мінск : Мастацкая літаратура, 1983. — 61, [1] с.

Агняцвет, Э. **Беларусь** / Эдзі Агняцвет // Незабытае рэха вайны : выбраныя вершы беларускіх паэтаў пра Вялікую Айчынную вайну / [укладанне В. Шніпа]. — Мінск : Мастацкая літаратура, 2023. — С. 7.

Агняцвет, Э. **Вершы** / Эдзі Агняцвет // Бліскавіцы : анталогія беларускай жаночай паэзіі міжваеннага перыяду / [укладанне, каментар: А. Данільчык, В. Жыбуль]. — Мінск : Кнігазбор, 2017. — С. 174—185.

Агняцвет, Э. **Добрай раніцы, Узбекістан!** / Эдзі Агняцвет // З Бацькаўшчынай у сэрцы : знаёмствы, адкрыцці, дыялогі / [укладальнік В. Рацэвіч ; прадмова В. Казакова]. — Мінск : Звязда, 2018. — С. 277.

Агняцвет, Э. **Зямля з блакітнымі вачыма** / Эдзі Агняцвет // Мы — беларусы : выбраныя вершы беларускіх паэтаў пра беларусаў / [укладанне В. Шніпа]. — Мінск : Мастацкая літаратура, 2022. — С. 12.

Агняцвет, Э. **Узбекскія матывы** : урывак / Эдзі Агняцвет // З Бацькаўшчынай у сэрцы : знаёмствы, адкрыцці, дыялогі / [укладальнік В. Рацэвіч ; прадмова В. Казакова]. — Мінск : Звязда, 2018. — С. 277—278.

Бліскавіцы : анталогія беларускай жаночай паэзіі міжваеннага перыяду / [укладанне, каментар: А. Данільчык, В. Жыбуль]. — Мінск : Кнігазбор, 2017. — 446 с. — (Бібліятэка Саюза беларускіх пісьменнікаў «Кнігарня пісьменніка» ; вып. 88).

Агняцвет, Э. **Боль ў вачах** : запісы, вершы / Эдзі Агняцвет // Полымя. — 2014. — № 7. — С. 100—114.

[ЗМЕСТ](#)

Пераклады

Апалінэр, Г. Зямны акіяны : выбранае / Гіём Апалінэр ; пераклад з французскай мовы [і ўступны артыкул] Эдзі Агняцвет. — Мінск : Мастацкая літаратура, 1973. — 126, [1] с. — (Паэзія народаў свету).

Беранжэ, П'ер—Жан дэ . Выбраныя песні / П'ер Жан Беранжэ ; пераклад з французскай мовы Э. Агняцвет. — Мінск : Дзяржаўнае выдавецтва БССР, Рэдакцыя мастацкай літаратуры, 1960. — 121, [1] с.

З французскай і бельгійскай паэзіі / [пераклад з французскай мовы і каментарыі Э. Агняцвет ; рэдактар В. С. Сёмуха ; малюнкi А. Матыса]. — Мінск : Мастацкая літаратура, 1993. — 93 с. : іл.

Сент—Экзюперы, Антуан дэ . Маленькі прынец / Антуан Сент—Экзюперы ; пераклад з французскай мовы Эдзі Агняцвет ; з малюнкамі аўтара. — Мінск : Беларусь, 1969. — 86, [1] с.

Элюар, П. З табой : выбранае / Поль Элюар ; пераклад з французскай мовы Эдзі Агняцвет ; [прадмова Б. Міцкевіча]. — Мінск : Мастацкая літаратура, 1980. — 125, [1] с. — (Паэзія народаў свету).

[ЗМЕСТ](#)

Жыццёвы і творчы шлях

Агняцвет Эдзі // Янка Купала : энцыклапедыя : [у 3 т.]. — Мінск : Беларуская Энцыклапедыя, 2017. — Т. 1. — С. 16.

Агняцвет Эдзі // Максім Багдановіч : энцыклапедыя / [складальнікі: І. У. Саламевіч, М. В. Трус ; пад навуковай рэдакцыяй М. В. Труса]. — Мінск : Беларуская Энцыклапедыя, 2011. — С. 14.

Агняцвет Эдзі // Культура Беларусі : энцыклапедыя : [у 6 т.]. — Мінск : Беларуская Энцыклапедыя, 2010 — Т. 1. — С. 43—44.

Агняцвет Эдзі // Беларуская энцыклапедыя : у 18 т. — Мінск, 1996. — Т. 1. — С. 78—79.

Агняцвет Эдзі // Беларускія пісьменнікі (1917—1990) : даведнік / [складальнік А. К. Гардзіцкі ; навуковы рэдактар А. Л. Верабей]. — Мінск : Мастацкая літаратура, 1994. — С. 6—8.

Агняцвет Эдзі // Беларускія пісьменнікі : біябібліяграфічны слоўнік : у 6 т. / [пад рэд. А. В. Мальдзіса]. — Мінск, 1992. — Т. 1. — С. 20—34.

Агняцвет Эдзі // Энцыклапедыя літаратуры і мастацтва Беларусі : У 5 т. / [Рэдкал.: І. П. Шамякін і інш.]. — Мінск : Беларуская Савецкая Энцыклапедыя імя П. Броўкі, 1985. — Т. 1. — С. 35.

Агняцвет, Э. 110 гадоў з дня нараджэння Э. Агняцвет (1913—2000), паэтэсы, перакладчыцы : бібліяграфічны спіс / скаладльнік В. Я. Асаёнак ; рэдактар К. Д. Варанько // Новыя кнігі: па старонках беларускага друку. Дадатак «Даты Беларускага каляндара, 2023». — 2023. — № 5. — С. 11—13.

Дранько—Майсюк, В. Іранічная пачуццёвасць Эдзі Агняцвет / Васіль Дранько—Майсюк // Літаратура і мастацтва. — 2018. — 12 кастр. — С. 5.

Канэ, Ю. М. «Для вас я жыву...» / Юлія Канэ // Плынь : літаратурная крытыка / Юлія Канэ. — Мінск : Мастацкая літаратура, 1983. — С. 201—206.

[ЗМЕСТ](#)